ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมระดับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

“เสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง”

“ลดความรุนแรงในครอบครัว”

“การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว”

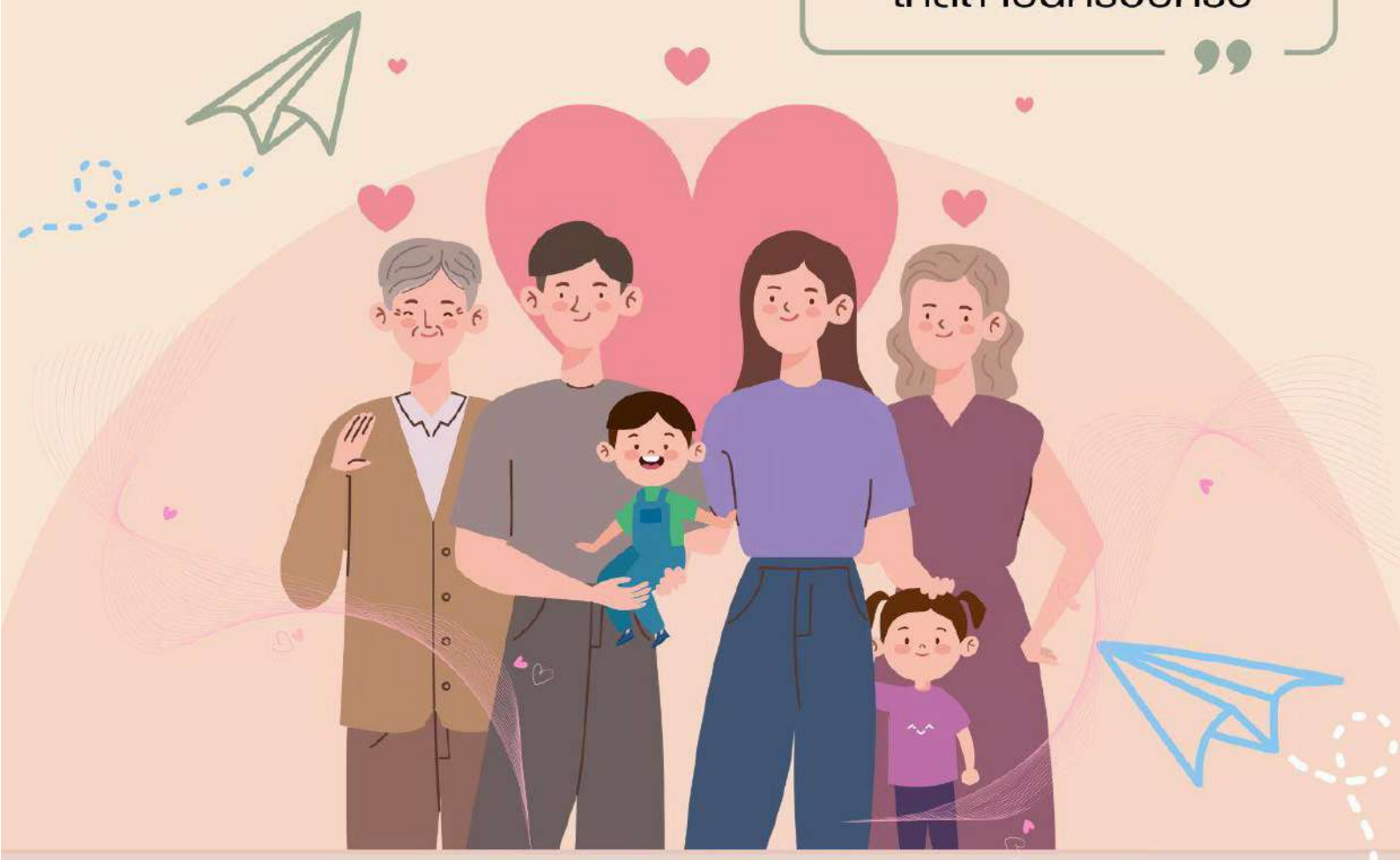

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

คำนำ

ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมระดับพื้นที่ เกิดจากการดำเนินงานขับเคลื่อนภารกิจด้านสังคมเชิงประเด็นและกลุ่มเป้าหมาย ที่ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากรายงานสถานการณ์ทางสังคม งานวิจัยด้านสังคม การจัดเวทีวิชาการ เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคม ที่มีความสอดคล้องกับนโยบาย 5x5 แก้ไขปัญหาวิกฤตประชากร, โครงการ Flagship 9 ประเด็น, การแก้ไขปัญหากลุ่มเปราะบางในภาวะวิกฤต และข้อเสนอโครงการอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิดที่เป็นการให้เงินอุดหนุนแบบถ้วนหน้าโดยไม่ต้องมีการคัดกรองรายได้ของครอบครัว

จากการดำเนินการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการจัดประชุมร่วมกับหน่วยงาน พม. หนึ่งเดียวในพื้นที่รับผิดชอบโดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 (จังหวัดลพบุรี) ทำให้ได้ประเด็นสถานการณ์วิกฤตของครอบครัวหลากหลายมิติที่มีความซับซ้อน อาทิเช่น ด้านเศรษฐกิจ รายได้ไม่เพียงพอ มีหนี้สิน ด้านสุขภาพ มีผู้ป่วยเรื้อรัง คนพิการ ผู้สูงอายุ ในครอบครัว ด้านที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม ด้านการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการรัฐที่เข้าถึงแต่ยังไม่ครอบคลุม ทั้งนี้ยังพบว่า สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสำคัญต่อการยึดเหนี่ยวสายสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวยังคงเป็นสถาบันที่เป็นจุดเริ่มต้นของการอยู่ร่วมเป็นสังคมที่พึงปรารถนาและส่งผลถึงความมั่นคงของชาติในระยะยาว เพื่อให้เกิดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มครอบครัวในพื้นที่ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 จึงได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมระดับพื้นที่ หัวข้อ “**เสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง**” ซึ่งประกอบไปด้วย 2 เรื่อง คือ **การลดความรุนแรงในครอบครัว** และ**การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว** โดยหวังว่าจะนำไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ขอขอบคุณ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงพม. 6 จังหวัด ได้แก่ ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท นครสวรรค์ พิจิตร อุทัยธานี หน่วยงานภาคเอกชน รศ. ดร. กาสัก เต๊ะขันหมาก เครือข่ายนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ได้ขับเคลื่อนการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมระดับพื้นที่ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ7 (จังหวัดลพบุรี) มา ณ โอกาสนี้ ด้วยความเคารพเป็นอย่างสูง

คณะผู้จัดทำ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7

บทสรุปผู้บริหาร

ด้วยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 (จังหวัดลพบุรี) มีบทบาทหน้าที่สำคัญประการหนึ่งคือ การศึกษา วิเคราะห์สถานการณ์และสภาพแวดล้อม เพื่อคาดการณ์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคมและผลกระทบ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาสังคมและจัดทำยุทธศาสตร์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด จึงได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสังคมระดับพื้นที่ ภายใต้โครงการส่งเสริมประสาน บูรณาการ การจัดทำและขับเคลื่อนนโยบายด้านการพัฒนาสังคมระดับพื้นที่ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อให้หน่วยงาน พม. ในเขตพื้นที่ได้มีการแลกเปลี่ยน วิเคราะห์สถานการณ์ และสภาพปัญหาร่วมวางแผนและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาในรูปแบบข้อเสนอเชิงนโยบาย สนับสนุนการตัดสินใจในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในระดับพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

จากการดำเนินการ รวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ แลกเปลี่ยนข้อมูล ระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ 6 จังหวัด ได้แก่ ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท นครสวรรค์ พิจิตร อุทัยธานี ทำให้ได้ข้อมูลปัญหาสถานการณ์ของ **“ครอบครัว”** ระดับพื้นที่ ที่มีอัตราการสร้างครอบครัวน้อย ปัญหาการหย่าร้าง สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ดี เกิดความรุนแรง รวมถึงปัญหาอื่นๆภายนอก เช่น เศรษฐกิจ สังคม ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม ส่งผลกระทบและสั่นคลอนต่อความเข้มแข็งและความมั่นคงของสถาบันครอบครัว จึงเกิดการดำเนินการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายระดับพื้นที่ หัวข้อ**“เสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง”** ซึ่งประกอบไปด้วย 2 เรื่อง คือ **การลดความรุนแรงในครอบครัว** และ**การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว** มีวัตถุประสงค์ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัวสามารถอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจและมีความสุขอย่างยั่งยืน มีรายละเอียดของข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้

ข้อเสนอเชิงนโยบายเสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคงเรื่อง การลดความรุนแรงในครอบครัว

1. ควรเพิ่มโทษและวิธีการลงโทษที่มีความหลากหลายให้เหมาะสมกับบริบทสังคมปัจจุบันในกฎหมาย **พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550**
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันเฝ้าระวังความรุนแรงในครอบครัวระดับชุมชนให้สามารถดำเนินงานและขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวควรร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ จัดทำชุดองค์ความรู้เรื่องการป้องกันและการลดความรุนแรงในครอบครัวเผยแพร่ในสถานศึกษา
4. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวควรเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องข้อกฎหมายและวิธีการลดความรุนแรงในครอบครัว ในรูปแบบชุดองค์ความรู้ผ่านช่องทางสื่อระดับชุมชน
5. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ควรมีแนวทางการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแกนนำการป้องกันและการเฝ้าระวังความรุนแรงในครอบครัวระดับชุมชน

บทสรุปผู้บริหาร

ข้อเสนอเชิงนโยบายเสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคงเรื่อง การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว ประกอบไปด้วย 4 ด้านดังนี้

1.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว

1. หน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีการเชื่อมร้อยและสานพลังระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันขับเคลื่อนและดำเนินการให้เกิดพื้นที่สำหรับการสร้างองค์ความรู้แบบองค์รวมเกี่ยวกับการสร้างครอบครัวที่ดี เช่น ด้านสุขภาพ การศึกษา เศรษฐกิจ สิทธิและสวัสดิการรัฐ เป็นต้น
2. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรนำแนวทาง**ขับเคลื่อนครอบครัวอบอุ่น** ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ไปดำเนินการขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม
3. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรมีการประสานพลังร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลักดันให้เกิดกลไกการพัฒนาครอบครัวระดับพื้นที่ให้ครอบคลุม
4. ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ควรมีบทบาทส่งเสริมให้เกิดครอบครัวต้นแบบ (เพื่อเป็นตัวอย่างด้านการพัฒนาครอบครัวแก่ชุมชน)
5. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ สำหรับการดำเนินงานด้านการพัฒนาครอบครัวในชุมชน

2.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการเพิ่มรายได้และลดหนี้สิน

1. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ธนาคาร และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้เกิดการสร้างองค์ความรู้เรื่องการออมและการบริหารจัดการรายได้ในครอบครัว
2. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนควรสนับสนุนให้มีสถาบันการเงินที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนกระจายทุกตำบล
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ มีการฝึกทักษะอาชีพใหม่ และส่งเสริมการตลาด ค้นหาช่องทางการขายให้อาชีพที่มีอยู่เดิมใช้หลักการมีส่วนร่วมกับคนในครอบครัว

3.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการรัฐ

1. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรสร้างองค์ความรู้และประชาสัมพันธ์เรื่องสิทธิและสวัสดิการรัฐแก่กลุ่มเป้าหมายของกระทรวงในพื้นที่ ผ่านกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาครอบครัวในชุมชน และช่องทางสื่อระดับชุมชน เช่น เสียงตามสาย ลานกิจกรรม ตลาดนัด สวนสาธารณะ เป็นต้น
2. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำองค์ความรู้และสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายสมรสเท่าเทียม สิทธิและสวัสดิการรัฐของกลุ่มความหลากหลายทางเพศ

4.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

1. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรบูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการสำรวจกลุ่มเป้าหมาย จัดทำฐานข้อมูลกลางสำหรับแจ้งความต้องการเรื่องการสร้างและซ่อมแซมบ้านของกลุ่มเปราะบางในพื้นที่
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีแนวทางการสร้างความร่วมมือเรื่องการสร้างและซ่อมแซมบ้านให้แก่กลุ่มเปราะบางในระดับพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการเสริมพลังทางบวกให้แก่หน่วยงานที่เข้าร่วม
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีคณะทำงานเฉพาะด้านที่อยู่อาศัยเพื่อทำงานด้านการพิจารณาให้ความช่วยเหลือเรื่องที่อยู่อาศัยให้มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายระดับพื้นที่ หัวข้อ“**เสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง**” จำนวน 2 เรื่อง คือ **การลดความรุนแรงในครอบครัว** และ**การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว** มีความจำเป็นจักต้องนำข้อเสนอดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ระดับปฏิบัติงานในพื้นที่ เช่น พัฒนาระบบงานบริการสวัสดิการ จัดทำแผนงาน โครงการ/กิจกรรม เป็นต้น และต่อยอดสู่แก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมและยั่งยืนต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข-ง
สารบัญ	จ
สถานการณ์วิกฤติครอบครัวและจำนวนประชากรในอนาคต	1
จำนวนประชากรในอนาคตและการสวนทางของช่วงวัยประชากร	2-3
ครอบครัวกับสภาพปัญหาในพื้นที่	4-6
ข้อเสนอเชิงนโยบาย เสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง เรื่อง “การลดความรุนแรงในครอบครัว”	7
ข้อเสนอเชิงนโยบาย เสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง เรื่อง “การสร้างเสริมความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว”	8-10
บรรณานุกรม	11-12
ผู้จัดทำ	13

สถานการณ์วิกฤตครอบครัวและจำนวนประชากรในอนาคต

ท่ามกลางความผันเปลี่ยนของสังคมโลก การพัฒนาทำให้เกิดความก้าวหน้าทันสมัย ในขณะเดียวกันกลับทำให้บางสิ่งเลือนหาย **ครอบครัวเป็นสถาบันหน่วยที่เล็กที่สุด** คือจุดเริ่มต้นของการอยู่ร่วมเป็นสังคม ที่พึงปรารถนาและส่งผลถึงความมั่นคงของชาติ ในระยะยาว จำนวนครอบครัวใหม่ที่เกิดน้อยลง จึงส่งผลให้จำนวนของประชากรไทยลดลง ตามกันไปด้วย จากข้อมูลสถิติในปี พ.ศ . 2562 ครัวเรือนพ่อแม่ลูกมีแนวโน้มลดน้อยลงกว่าปี พ.ศ.2543 ถึงร้อยละ 23 และคาดว่าในอีก 20 ปีข้างหน้า จะลดลงอีกกว่าร้อยละ 12 ดังกราฟที่ 1 สาเหตุ หลักมาจากภาวะเจริญพันธุ์ที่ต่ำ แต่งงานช้าลง และแนวคิดการตัดสินใจในการเลือกที่จะไม่มีบุตร (ครอบครัวไทยในอนาคต พ.ศ. 2583, 2565)

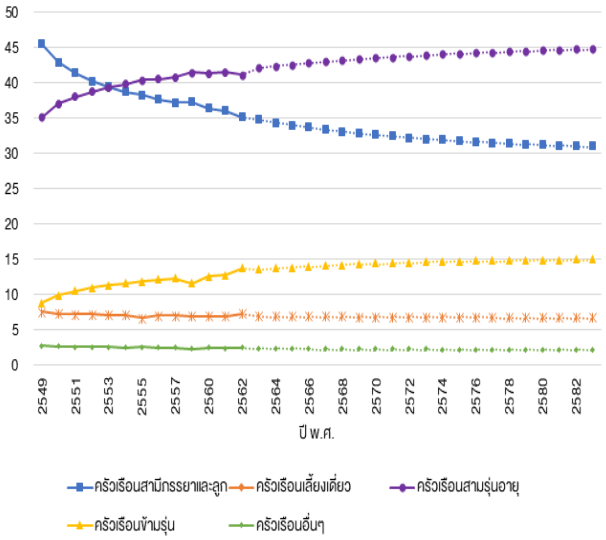

กราฟที่ 1 แนวโน้มครัวเรือนวัยเด็กของประเทศไทย จำแนกรูปแบบการอยู่อาศัย (หน่วย: ร้อยละ)

แหล่งข้อมูล: (1) การคาดประมาณสัดส่วนครัวเรือน พ.ศ.2563-2583 โครงการวิจัย “ประเทศไทยในอนาคต มิติที่ 1 ประชากรและโครงสร้างสังคม และ (2) ข้อมูลจากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ไตรมาส 3 พ.ศ.2533 2538 2543 2548 2553 2558 และ 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ” อ้างถึงใน ครอบครัวไทยในอนาคต: พ.ศ. 2583,2565

ครอบครัว คือ “บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่ใช้ชีวิตร่วมกันฉันสามีภริยา หรือมีความผูกพันทางสายโลหิต หรือทางกฎหมาย หรือเกี่ยวดองเป็นเครือญาติ ซึ่งสมาชิกในครอบครัวต่างมีบทบาทหน้าที่ต่อกัน และมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน”ลักษณะครอบครัวอาจแบ่งออกเป็นลักษณะตามโครงสร้าง ได้แก่ ครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวขยาย ครอบครัวพ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว ครอบครัวข้ามรุ่น ครอบครัวที่ผู้สูงอายุอยู่ด้วยกันตามลำพัง ครอบครัวคู่รักเพศเดียวกัน ครอบครัวผสม ครอบครัววัยรุ่น (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2562)

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด

เพราะทำหน้าที่ในการหล่อหลอมและขัดเกลาความเป็นมนุษย์ ทั้งการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รวมถึงปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้บุคคลเป็นคนดี มีคุณภาพ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (กนก วงษ์ตระหง่าน, 2567)

ครอบครัวมีความสำคัญหลายประการโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเพิ่มประชากรให้กับสังคม การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัวจึงเป็นสิ่งสำคัญ หากครอบครัวใดมีความเข้มแข็งและทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมและสมบูรณ์ สมาชิกในครอบครัวก็จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามมา. (ทิพย์วัลย์ สุรินยา, 2547)

จำนวนประชากรในอนาคตและการสวนทางของช่วงวัยประชากร

ในอดีตช่วงปี พ.ศ. 2504 - 2514 ของประเทศไทยถือเป็นช่วงที่อัตราภาวะเจริญพันธุ์**สูงถึงร้อยละ 6** ซึ่งเป็นผลจากมาตรการเพิ่มจำนวนประชากรของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 และ 2 เมื่อประชากรเพิ่มขึ้นมีความกังวลในเรื่องการพัฒนาประเทศที่อาจจะทำให้รัฐเกิดความยากลำบากในการบริหารจัดการ รัฐบาลไทยจึงมีมาตรการลดอัตราการเพิ่มของประชากรระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) ต่อเนื่องมาจนถึงแผนฯ ฉบับที่ 7 ประกอบร่วมกับปัจจัยอื่นๆ มีส่วนที่ส่งผลทำให้อัตราภาวะเจริญพันธุ์ลดลงอย่างต่อเนื่อง เช่น การเพิ่มขึ้นของอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของสตรี (female labor force participation) (อนาคตประชากรไทย:ในวันที่การตายมากกว่าเกิด, 2565)

(ที่มาจาก: ครอบครัวไทยในอนาคต: พ.ศ. 2583, 2565)

ความผกผันของจำนวนประชากรในช่วงวัยต่างๆของประเทศไทย ที่เคยมีอัตราการเกิดสูงถึงปีละ 1 ล้านคน ต่อปี ในช่วงปีพ.ศ.2506 - พ.ศ.2526 หลังจากปี พ.ศ. 2527 เป็นต้นมาจำนวนเด็กเกิดใหม่ในประเทศไทยได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปีพ.ศ. 2562 - พ.ศ. 2566 มีจำนวนเด็กเกิดต่ำ 6 แสนคนต่อปี **จนมาถึงปี พ.ศ. 2567 จำนวนเด็กเกิดใหม่ได้ลดลงต่ำกว่า 5 แสนคนต่อปีเป็นปีแรก ซึ่งเป็นตัวเลขที่ต่ำที่สุดในรอบ 70 ปี** (จงจิตต์ ฤทธิรงค์, 2568) ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร ช่วงวัยอื่น ๆ กลับพบวัยที่มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ คือ วัยผู้สูงอายุ (บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ตามพรบ.ผู้สูงอายุ 2546) ทำให้ประเทศไทยก้าวเข้าสู่ **“สังคมสูงวัย” (Aged Society)** ในปี พ.ศ. 2548 โดยมีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุถึงร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด จากนั้นประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ **“สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” (Complete Aged Society)** ในปี พ.ศ. 2564 ด้วยจำนวนตัวเลขผู้สูงอายุสูงถึงร้อยละ 20 และคาดว่าอนาคตในปี พ.ศ. 2574 ประเทศไทยจะกลายเป็น **“สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” (Super Aged Society)** ที่มีจำนวนผู้สูงอายุสูงถึงร้อยละ 28 ซึ่งในจำนวนที่มากนี้อาจส่งผลกระทบต่อกำลังสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ,ม.ป.ป.)

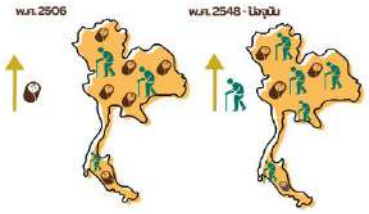

จำนวนประชากรในอนาคตและการสวนทางของช่วงวัยประชากร

ในขณะที่ประเทศกำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤตประชากร รัฐบาลจึงผลักดันนโยบาย **“การส่งเสริมการมีบุตรเป็นวาระแห่งชาติ ภายใต้แนวคิด** Give Birth Great World การเกิดคือการให้ที่ยิ่งใหญ่” เพิ่มอัตราการเกิดของเด็กที่มีคุณภาพ สร้างความเข้าใจการมีบุตรเมื่อพร้อม และสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม **“มีลูก มีแต่ได้”** สร้างคลินิกส่งเสริมการมีบุตร จังหวัดละ 1 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2566 เป็นต้นมา (Thai pbs policy watch จับตาอนาคตประเทศไทย, 2567)

“ข้อเสนอเชิงนโยบาย 5x5ฝ่าวิกฤตประชากร”

ที่มา : กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

ในปี พ.ศ.2567 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้เสนอนโยบายสำคัญเรื่อง 5x5 ฝ่าวิกฤตประชากรต่อคณะรัฐมนตรี โดยการนำของนายวราวุธ ศิลปะอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ภายใต้รัฐบาลของ นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ที่เน้นให้เห็นถึงสภาพปัญหาวิกฤตประชากรและความสำคัญของสถาบันครอบครัว มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ไปสู่การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาความมั่นคงของครอบครัวไทย สอดรับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พ.ศ.2560 มาตรา 71 กำหนดให้รัฐพึงเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักและเป็นพื้นฐานของสังคมไทย และนโยบายของรัฐบาลที่มีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในประเทศ (ข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย, 2567) โดยมีรายละเอียดดังภาพ

ภายหลังจากการดำเนินภายใต้**นโยบาย 5x5 ฝ่าวิกฤตประชากร** ในปี พ.ศ.2568 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ต่อยอดการขับเคลื่อนสู่ **Flagship 9 โครงการ** เร่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ภายใต้ขอบเขตดังนี้

1. ยกระดับการพัฒนาศักยภาพเด็กปฐมวัย
2. ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานในการดูแลผู้สูงอายุ
3. สร้างงาน สร้างรายได้ พัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มคนเปราะบาง โดยเฉพาะคนพิการ ผู้สูงอายุ และสร้างต้นแบบนิคมสร้างตนเอง
4. พัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้เข้าถึงสิทธิ และการจัด Friendly Design ที่เหมาะแก่คนพิการ
5. สร้างหุ้นส่วนทางสังคม สู่สวัสดิการที่ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาระบบ CSR ดึงภาคเอกชน สร้างพันธมิตรทางสังคมระบบอาสาสมัคร
6. แผนจัดการผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติต่อกลุ่มเปราะบาง
7. การขับเคลื่อนพันธกรณีระหว่างต่างประเทศที่สำคัญ
8. การสื่อสารประชาสัมพันธ์ทางสังคมเชิงรุก
9. พัฒนาศักยภาพบุคลากร พม.

ครอบครัวกับสภาพปัญหาในพื้นที่

ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนครัวเรือนในพื้นที่ 6 จังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 ได้แก่ จังหวัด ลพบุรี สิงห์บุรี ชัยนาท นครสวรรค์ อุทัยธานี และพิจิตร จำนวนรวมทั้งหมด 1,022,814 ครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว และครอบครัวที่มีผู้สูงอายุอยู่ด้วย ในขณะที่ครอบครัวขยาย มีแนวโน้มน้อยลงเรื่อย ๆ

เมื่อพิจารณาข้อมูลการเกิดครอบครัวใหม่จากข้อมูลการจดทะเบียนสมรสในเขตระดับพื้นที่ พบว่ามีแนวโน้มไม่คงที่ในทุกปี ในทางกลับกันสถิติการหย่ากลับมีแนวโน้มพบสูงขึ้น เห็นได้ชัดจากการเทียบ**อัตราการจดทะเบียนหย่าต่อการสมรสที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ**

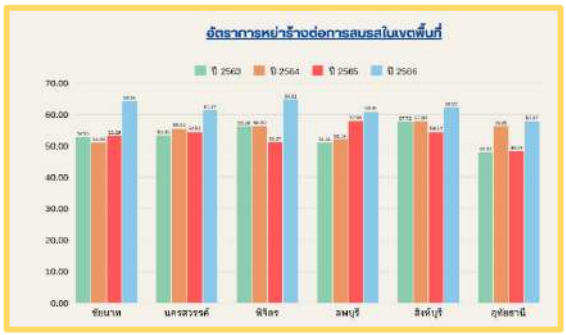

ที่มาจาก: รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดของสสว.7 ปี พ.ศ.2567

ประเด็นความรุนแรงในครอบครัว ยังคงพบอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ แม้ว่าจะมีความพยายามผลักดัน แนวคิดการลดความรุนแรงในครอบครัวจากกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลับพบว่าไม่มีแนวโน้มที่จะลดลงอย่างเห็นได้ชัดแต่อย่างใด

ที่มาจาก: รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดของสสว.7 ปี พ.ศ.2567

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจาก ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางพฤติกรรมและปัจจัยทางสื่อ (สุกัญญา สดศรี, 2561) สุรา ยาเสพติด ปัญหาเศรษฐกิจ รายได้ในครอบครัว รวมไปถึงความไม่เข้มแข็งของกฎหมายที่ไม่สามารถเอาผิดผู้กระทำความผิดได้ ผู้กระทำและถูกกระทำส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในรูปแบบสามีภรรยา ความรุนแรงในครอบครัวก่อให้เกิดผลกระทบอื่นๆตามมา ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และความสัมพันธ์ในครอบครัว (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2565)

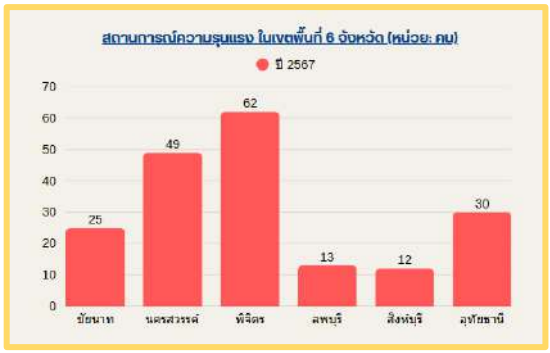

ที่มาจาก: กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว ปี พ.ศ. 2567

สถิติความรุนแรงในครอบครัวในเขตพื้นที่ 6 จังหวัด พื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 พบว่า จังหวัดที่พบสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด คือจังหวัดพิจิตร รองลงมาคือนครสวรรค์ และอุทัยธานี โดยผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงช่วงวัยกลางคน อายุ 36-59 ปี มักจะถูกด่าทอและทำร้ายร่างกายจากเพศชายในครอบครัว โดยมีสาเหตุมาจากการบันดาลโทสะ และการเสพสารเสพติด

ครอบครัวกับสภาพปัญหาในพื้นที่

การดำเนินการขับเคลื่อนแนวคิดการลดความรุนแรงในครอบครัว ประเทศไทยใช้กฎหมาย **พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550** เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการขับเคลื่อนและดำเนินการควบคุมการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ในขณะที่เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างและระบบในสังคมไทย จึงต้องเกิดการนำมาปรับใช้ร่วมกับกับแนวทางอื่นๆ เช่น วิธีการจัดการและควบคุมไม่ให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว การใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูล วิธีการให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว จึงได้จัดทำ **“คู่มือการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว”** เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไปและผู้ปฏิบัติงานได้เข้าใจถึงแนวทางการปฏิบัติงาน ช่องทางการขอความช่วยเหลือ รวมถึงสิทธิตามกฎหมายของผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

คู่มือการช่วยเหลือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้ถูกระบุว่ามีอิทธิพลส่งผลต่อความเข้มแข็งของครอบครัว ทุกลักษณะครอบครัว ไม่ว่าแต่ละครอบครัวจะมีปัญหาอย่างไร หากมีสัมพันธภาพที่ดีมักเป็นสิ่งที่ช่วยยึดเหนี่ยวสมาชิกให้ตระหนักถึงสายสัมพันธ์ การอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ลดความตึงเครียด ในสถานการณ์ที่ควบคุมไม่ได้ ไม่เกิดความรุนแรงจนสามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ไปได้

จากการดำเนินการจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับพื้นที่ ณ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 50 คน ประกอบด้วย หน่วยงานในสังกัดกระทรวงพม. 6 จังหวัดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7 รูปแบบที่ได้มีการระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนสะท้อนปัญหาในครอบครัว ส่วนใหญ่พบว่าไม่ว่าจะเป็นลักษณะครอบครัวใดๆก็ตาม มักจะพบปัญหา 4 ลำดับแรก ที่ส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งในครอบครัวดังนี้ ลำดับแรก คือปัญหารายได้ไม่เพียงพอ/มีหนี้สิน ในลำดับที่สอง คือ ปัญหาการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของรัฐ พบว่ายังได้รับไม่ครบถ้วนและไม่ครอบคลุม และลำดับถัดมา คือ ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมกับบุคคลในครอบครัว ลำดับสุดท้าย คือ ปัญหาด้านความเครียด/ซึมเศร้าจนส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพในครอบครัว ดังกราฟที่ 2.

กราฟที่ 2. ปัญหารายด้านของครอบครัวในระดับพื้นที่

การประชุมวิเคราะห์สถานการณ์และข้อมูลระดับพื้นที่เพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายระดับพื้นที่

ครอบครัวกับสภาพปัญหาในพื้นที่

การสำรวจข้อมูล “ปัญหาความต้องการและข้อเสนอเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว” **จากการประชุมสมัชชาสวัสดิการสังคมจังหวัด ประจำปี 2567** ของสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-11 พบว่าในระดับพื้นที่ภาคกลาง ส่วนใหญ่มีปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัวห่างเหิน ขาดการสื่อสาร ขาดการสร้างปฏิสัมพันธ์และการทำกิจกรรมร่วมกัน สาเหตุหลักมาจากการใช้งานอุปกรณ์สื่อสารอิเล็กทรอนิกส์มากเกินไป อาทิเช่น โทรศัพท์มือถือที่มีอัตราสูงถึงร้อยละ 35.49 จากครัวเรือนของผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด

สมัชชาสวัสดิการสังคมจังหวัดระดับ

สัมพันธภาพในครอบครัว คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้องหรือบุคคลอื่นๆ ที่อาศัยรวมอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน โดยมีการปฏิสัมพันธ์ การพูดคุย การแสดงออก ซึ่งความรัก และทำกิจกรรมอื่นๆ ร่วมกัน หากมีสิ่งเหล่านี้มักจะหมายสัมพันธภาพที่ดี และหากไม่มีสิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นอาจอนุมานได้ว่าเป็นสัมพันธภาพในครอบครัวที่ไม่ดี (สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน, 2552)

ที่มา : การสำรวจจำนวนครอบครัวที่สำรวจ 4,500 ครอบครัว โดยกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ปี พ.ศ. 2566

ด้านกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้สำรวจ **ดัชนีมาตรฐานครอบครัวเข้มแข็ง ประจำปี 2566** พบว่า ทั้ง 6 จังหวัดผ่านเกณฑ์แต่มีคะแนนไม่สูงมาก ยังคงต้องได้รับการส่งเสริมความเข้มแข็งต่อไป เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความเข้มแข็งของครอบครัวแยกรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนมากที่สุดคือ สัมพันธภาพ 76.44 ลำดับที่สองคือ การทำบทบาทหน้าที่ของครอบครัว 73.56 ลำดับที่สามคือ สุขภาพของครอบครัว 70.90 ลำดับที่สี่คือ ทุนทางสังคม 72.17 ลำดับที่ห้าคือ เทคโนโลยีสื่อสารและการเรียนรู้ 70.09 ลำดับสุดท้ายคือการพึ่งตนเองความพอเพียงทางด้านเศรษฐกิจ 67.57

ในปี พ.ศ. 2566 กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ได้จัดทำแนวทาง **“ขับเคลื่อนครอบครัวอบอุ่น”** โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว เป็นแนวทางที่เผยแพร่ให้แก่หน่วยงานนำไปใช้ส่งเสริมความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัวในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม แก้ไขปัญหาความไม่เข้มแข็งของสถาบันครอบครัว

การผลักดันและส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัวจึงเป็นข้อท้าท้ายสำคัญที่จะเสริมสร้างครอบครัวให้มีความมั่นคงพร้อมเผชิญกับสถานการณ์ที่ผกผันเปลี่ยนไปตามกาลเวลา

ข้อเสนอเชิงนโยบายเสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง

เรื่อง “การลดความรุนแรงในครอบครัว

ข้อเสนอเชิงนโยบายเรื่อง การลดความรุนแรงในครอบครัว

1. ควรเพิ่มโทษและวิธีการลงโทษที่มีความหลากหลายให้เหมาะสมกับบริบทสังคมปัจจุบัน ในกฎหมาย **พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550**
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างความเข้มแข็งให้กับกลไกที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันเฝ้าระวังความรุนแรงในครอบครัวระดับชุมชนให้สามารถดำเนินงานและขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวควรร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการจัดทำชุดองค์ความรู้เรื่องการป้องกันและการลดความรุนแรงในครอบครัวเผยแพร่ในสถานศึกษา
4. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวควรเผยแพร่องค์ความรู้เรื่องข้อกฎหมายและวิธีการลดความรุนแรงในครอบครัวในรูปแบบชุดองค์ความรู้ผ่านช่องทางสื่อระดับชุมชน
5. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ควรมีแนวทางการพัฒนาศักยภาพกลุ่มแกนนำการป้องกันและการเฝ้าระวังความรุนแรงในครอบครัวระดับชุมชน

ข้อเสนอเชิงนโยบายเสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง

เรื่อง “การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว”

ประกอบไปด้วย 4 ด้านดังนี้

1.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว

1. หน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีการเชื่อมร้อยและสานพลังระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันขับเคลื่อนและดำเนินการให้เกิดพื้นที่สำหรับการสร้างองค์ความรู้แบบองค์รวมเกี่ยวกับการสร้างครอบครัวที่ดี เช่น ด้านสุขภาพ การศึกษา เศรษฐกิจ สิทธิและสวัสดิการรัฐ เป็นต้น
2. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรนำแนวทาง**ขับเคลื่อนครอบครัวอบอุ่น** ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวไปดำเนินการขับเคลื่อนร่วมกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ให้เป็นรูปธรรม
3. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว หน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรมีการประสานพลังร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลักดันให้เกิดกลไกการพัฒนาครอบครัวระดับพื้นที่ให้ครอบคลุม
4. ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ควรมีบทบาทส่งเสริมให้เกิดครอบครัวต้นแบบ (เพื่อเป็นตัวอย่างด้านการพัฒนาครอบครัวแก่ชุมชน)
5. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ควรมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานด้านการพัฒนาครอบครัวในชุมชน

ข้อเสนอเชิงนโยบายเสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง

เรื่อง “สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว”

2.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านการเพิ่มรายได้และลดหนี้สิน

1. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ธนาคาร และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้เกิดการสร้างองค์ความรู้เรื่องการออมและการบริหารจัดการรายได้ในครอบครัว
2. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนควรสนับสนุนให้มีสถาบันการเงินที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนกระจายทุกตำบล
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยส่งเสริมการนำทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ มีการฝึกทักษะอาชีพใหม่ และส่งเสริมการตลาดค้นหาช่องทางการขายให้อาชีพที่มีอยู่เดิมใช้หลักการมีส่วนร่วมกับคนในครอบครัว

3.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการรัฐ

1. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรสร้างองค์ความรู้และประชาสัมพันธ์เรื่องสิทธิและสวัสดิการรัฐแก่กลุ่มเป้าหมายของกระทรวงในพื้นที่ผ่านกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาครอบครัวในชุมชน และช่องทางสื่อระดับชุมชน เช่น เสียงตามสาย ลานกิจกรรม ตลาดนัดสวนสาธารณะ เป็นต้น
2. กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดทำองค์ความรู้และสร้างการรับรู้เรื่องกฎหมายสมรสเท่าเทียม สิทธิและสวัสดิการรัฐของกลุ่มความหลากหลายทางเพศ

ข้อเสนอเชิงนโยบายเสริมพลังสร้างครอบครัวมั่นคง

เรื่อง “สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว”

4.) ข้อเสนอเชิงนโยบายด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

1. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรบูรณาการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการสำรวจกลุ่มเป้าหมาย จัดทำฐานข้อมูลกลางสำหรับแจ้งความต้องการในการสร้างและซ่อมแซมบ้านของกลุ่มเปราะบางในพื้นที่
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีแนวทางการสร้างความร่วมมือเรื่อง การสร้างและซ่อมแซมบ้านให้แก่กลุ่มเปราะบางในระดับพื้นที่ ร่วมกับหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการเสริมพลังทางบวกให้แก่หน่วยงานที่เข้าร่วม
3. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีคณะทำงานเฉพาะด้านที่อยู่อาศัยเพื่อทำงานด้านการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ เรื่องที่อยู่อาศัยให้มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.(2567). *ข้อเสนอเชิงนโยบายวิกฤตประชากรและสังคมสูงวัย.* สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2568. จาก https://ebooks.m-society.go.th/ebooks/view/826

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2562). *นิยามและประเภทครอบครัว.* กรุงเทพ: กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย: น. 4-5.

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2567). *วิธีการง่าย ๆ สร้างครอบครัวของเราให้เข้มแข็ง.* สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2568 จาก https://www.dwf.go.th/index.php/contents/69586.

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2565). *สถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัว.* สืบค้น 5 มีนาคม 2568 จาก file:///C:/Users/TPSO7/Downloads/642beefd289ea%20(2).pdf

กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว, กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2566). *แนวทางการขับเคลื่อนครอบครัวอบอุ่น.* กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

จับตาอนาคตประเทศไทย Thai pbs. (2567). *ส่งเสริมการมีบุตรเรื่องไม่ง่ายแค่ปลายนิ้ว.* 2567 สืบค้น 27 กุมภาพันธ์ 2568. จาก https://policywatch.thaipbs.or.th/policy/life-4

จงจิตต์ ฤทธิรงค์. (2568). *จำนวนเด็กไทยเกิดต่ำสุดเป็นประวัติการณ์สวนทางกับนโยบายมีลูกเพื่อชาติ.* สืบค้น 27 กุมภาพันธ์ 2568. จาก https://www.theprachakorn.com/newsDetail.php?id=1002

ทิพย์วัลย์ สุรินยา. (2547). ปัจจัยที่ส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวไทย. *วารสารนโยบายและแผนสาธารณสุข*. 7 (ฉบับที่ 1-4 มกราคม - ธันวาคม 2547), 79-92.

ภูเบศร สมุทรจักร และคณะ. (2565). *ครอบครัวไทยในอนาคต: พ.ศ. 2583*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (ม.ป.ป.) *60+ สังคมสูงวัย.* สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2568. จาก https://www.m-society.go.th/ewtadmin/ewt/mso_web/article_attach/20463/21073.pdf

สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2565). *อนาคตประชากรไทย:ในวันที่การตายมากกว่าเกิด.* สืบค้น 1 มีนาคม 2568 จาก https://www.chula.ac.th/highlight/79067/

สถาบันพัฒนาการสาธารณสุขอาเซียน. (2552). *สัมพันธภาพในครอบครัวไทย (รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์).* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุกัญญา สดศรี. (2561). ปัญหาการใช้ความรุนแรงของครอบครัวในสังคมไทย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. 6 (ฉบับพิเศษ), 600-609.

บรรณานุกรม(ต่อ)

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-11. (2567). *รายงานสรุปผลการประชุมสมัชชาสวัสดิการสังคมจังหวัด ระดับภาคประจำปี 2567.* กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7. (2567). *รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดของสสว.7 ปี พ.ศ.2567*. สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2568. จาก http://tpso8.m-society.go.th/index.php/th/2017-04-23-09-05-18/2017-04-23-09-08-51/2020-10-05-07-36-49/1695-2567

ที่ปรึกษา

นางสิรินุช อันตรเสน

ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7

คณะผู้จัดทำ

นายภูมิชาย ปล้องอ้วน	นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ
นางสาวสุกัญญา ฉัตรกระโทก	นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
นายเทิดศักดิ์ เกรียงไกรเพ็ชร์	นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
นางสาวปฏิพัทธ์ ดวงแสง	นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ
ว่าที่ ร.ต.หญิง ศรัณยา พันธุ์แสน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวนฤมล ดอกม่วง	นักพัฒนาสังคม
นางอัมพวรรณ์ พวงสุวรรณ	พนักงานบริการ

เรียบเรียง

นางสาวปฏิพัทธ์ ดวงแสง	นักพัฒนาสังคมปฏิบัติการ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 7(จังหวัดลพบุรี)

เลขที่ 275 /3 หมู่ 2 ตำบลโคกตูม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี 15210

Tel. : 0-3649-9184

E-mail : tpso-7@m-society.go.th

Website : http://tpso-7.m-society.go.th

Facebook : ลพบุรี สสวเจ็ด

Fanpage : สสว.เจ็ด ลพบุรี